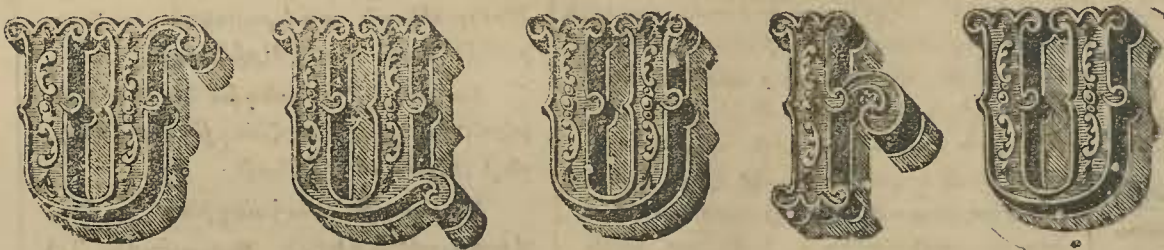

ՊԱՅՄԱՆՔ

Յարեկան գին Կ. Պոլսոյ հմր. 10 Մէճ.
• Գաւառացի • 2 1/2 իրա
Վեցամս. • Կ. Պոլսոյ • 5 Մէճ.
• Գաւառացի • 1 1/2 իրա
Օտար երկիրներու • 50 Ֆր.
Պանուցման տողը մէկ անգամի հա-
մար 3 դուրուշ, երկու անգամի հա-
մար 2 դրշ է. աւելի անգամներու
համար զատ սակարկութիւն կը-
լայ :
Իւրաքանչիւր թիւ 40 վարա տրծ :

ԼՐԱՔԵՐ

ՀԱՆԱՊԱՁՕՐԵԱՅ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գնացած լրագրաց ճանքու
ծախքը խորագրութեան վրայ է :
Լրագրոյ վերաբերեալ նամակ
կամ որ և իցէ գրութիւն խորագրի
— Տնօրէնին արտի ուղղութիւն, զարա-
միա լրագրութեան համար թիւ
198, Նորո խառն, Մասնի գրասեն
եակը :
Ճանքու ծախքը վարձուած հա-
մակ չընդունուիր :
Չարտուած նամակ, յօդուած, եւ
հա չեն արտար :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 22 ՅՈՒՆԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Մեր թուրք պաշտօնակիցը՝ թէր-
ճէմանը Հադիգէթի կը ծանուցանէ
թէ Հայոց Պատրիարքն Անգղիոյ կա-
ռավարութեան բողոքներ է փերտա-
րան դաւառի անուամբ հիւպատոս
անուանելուն համար, փոխանակ Հա-
յաստան անունը տալու : Թէ՛քէմա-
նը Հադիգէթի, որ այս առթիւն բա-
ւական ցատու կը յայտնէ և կիրք կը
ցուցնէ, կըսէ թէ, ըստ իրեն, ինք
նախամեծար կը համարի փոխանակ
Հայաստան կամ փերտատան անուան-
ումը, և մասնաւորապէս կարնոյ
և Տիգրանակերտի գաւառներն իր-
զրուով և Տիարպէրիի վիլայէթ
անուանել. և կը յարէ թէ Պատրի-
արքին այս ընթացքը կրնայ դուրս
Հայոց մէջ մասնաւորապէս ինչ
բայց տարակոյս չունի որ Հայոց թիւն
Օսմանեան թիւն մէջ զիտող Հայերն
հարկաւ չեն հաւանիր առոր : Մեր
պաշտօնակիցն իրաւունք ունի Հա-
յաստան և Օսմանեան թիւն միտ-
թեանը փոխադրելու : ասիկա հար-
կաւ դուրս և բարձր սկզբունք մ'է
ամեն Հայոց ընդունելի : բայց չիլա-
յէթներու կազմութեան ժամանակ
այս սկզբունքը չէր յարգուած հա-
դուցեալ Ֆուտա վաշան, որ Տիգ-
րանակերտի մեծ գաւառին փեր-
տատան անունը տուած էր՝ առանց
Հայոց զգացումներն յարգելու : Յայտ-
նի է որ պետութեան մը մէջ տարրի
մը կարեւորութիւն իւր քաղաքակր-
թութեան և բազմութեան աստիճա-
նին համեմատ է : Հայերն ոչ միայն ա-
ւելի քաղաքակրթ են և հետեւաբար
պետութեան աւելի օգտակար քան
թէ փերտներն, այլ և մեծամասնու-
թիւն կը կազմեն անոնց հետ բազ-
դատմամբ : Ինչ հարկ կար ուրեմն
Տիգրանակերտի գաւառին անունը
փերտատան դնելու, որ փերտներուն
նախամեծարութիւն մը տալով 'ի վը-
նաս Հայոց՝ զանոնք քաջալերեց ի-
րենց հայրենակից խեղճ Հայերն ա-
ռաւել ևս կեդրեւելու և հարստահա-
րելու : Դժբաղդաբար տակաւին այս
անունը բարձուած չէ պաշտօնական
տարեցոյցին մէջ, փերտները կը շա-
րունակել իրենց զիրենք նախամե-
ծար հակներ համարել : Հիմա կայ-
սերական ֆոմիսէն ասոնց երեւելի-
ներէն երեք հոգի բանտարկուած է ե-
ղեր : Երանի՛ թէ ասոնք վաղը չար-
ձակուին և Հայոց զխուս աւելի մեծ
պատու հաս մը չլինին, ինչպէս ստեպ-
օրինակը տեսնուած է, այլ կանոնա-
ւորապէս դատուին և պատիւ կրեն :
Օսմանեան թիւն անշուշտ հաւա-

սարութիւն կենթադրէ, և Օսման-
եան Սահմանադրութիւնն, եթէ տա-
կաւին գործադրելի է, ինչպէս մեր
և թէքէմանը Հադիգէթի կը սիրենք
հաւատալ, կըսէ թէ՛ ամեն Օսման-
ցիք հաւատար են օրինաց առջև :
Պէտք է ուրեմն որ օրէնքն ա՛յլ փեր-
տները նախամեծար համարի, ո՛չ Հա-
յերն, այլ ուր յանցաւոր գտնէ՝
անխտիր պատժէ : Արդարութեան օ-
րէնքը կը պահանջէ նաև որ դատաս-
տանի մէջ երբ յանցանք կամ ոճիր
մը պիտի հաստատուի, վիլայից մէջ
խաղաղութիւն չդրուի : Ահա այս պարզ
սկզբունք անգործադրութիւնն է որ
այսպիսի բողոքներու և դանդաղա-
նաց պատճառ կը լինի, բողոքներ, որը
ոչ միայն Եւրոպոյի ատենան, այլ և
մինչև երկիրը կրնան հասնել : Եթէ
Պատրիարքը՝ կամ աւելի զօրաւորներ
ուզեն իսկ այս բողոքը խեղդել՝ ան-
կարող են : քանի՛ որ դպրոցական մի-
ջոց գործածուի՝ այնպիսի բողոքները
կը շատնան : Ընդհակառակն քանի՛
որ դպրոցական և անպատասխան
խաղաղութիւն մը ընտուի, այն
չափ ևս բողոքները կանհետանան :
Իսկապէս պետական մարդիկ բողոք-
ներու առաջնքն այս կերպիւ կառնու-
նուտի փոխանակ Հայոց Պատրիար-
քին կամ ժողովրդին բողոքներէն վը-
տանալու, պէտք է պահանջել որ Օս-
մանեան Սահմանադրութեան վերոյ-
գրեալ սկզբունքն անխտիր գործադ-
րի : այն ատեն վստահ եմք որ ո՛չ
ևս բողոքի հետք մը կը մնայ :
Թէքէմանը Հադիգէթի կըսէ նաև
թէ այսպիսի ցոյցեր կրնան պատճառ-
լինի որ Օսմանեան ազգն Հայոց վը-
րայ ուրիշ աչքով նայի, այսինքն իւր
վստահութիւնը վերցնէ : Այս խօսքը
կարծենք անխտիր ստուգելիք մ'է :
Օսմանեան ազգն և վիհապետները
մինչև ցարդ Հայոց հաւատարմութեան
անխտիր և հաստատուն տպացոյց-
ներ տեսած են և կը տեսնեն ցարդ :
հետեւաբար Հայոց պէս ազգի մ'այն-
պիսի սպառնալիք մը բոլորովն ան-
տեղի է, մանաւանդ որ եթէ Հայոց
Պատրիարքը նայն իսկ պաշտօնապէս
Բ. Դրան առաջարկէր որ Կարնոյ,
Տիգրանակերտի և այլ գաւառացի
Հայաստան անունը տրուի, յանցանք
գործած չէր լիներ : Միթէ կարելի՛ է
երկրի մ'աշխարհադրական անունը
ջնջել, և միթէ Աւստրոյ մէջ գաւա-
ռաց անունները Պոհմիա, Հունդա-
րիա, Խորուաթիա և այլն չեն կոչուիր,
առանց պետութեան միտթեանը վը-
նաս մը տալու :

Թէքէմանը կոչուի, պէտք չէ զարմա-
նալ : Այս անհարկութիւնն ընտիր
ճաշակ մը չ'ենթադրեր, քանզի թըշ-
նամանք կրնայ համարուիլ Գնչուներ
ներուն և Հրէից համար, որը պէտք
էր հաւատար քաղաքացիներ ճան-
չուէին Այսու ամենայնիւ
եթէ «աստաններու» բազմացումը չա-
րիք մ'է, յուսալի է որ Օսմանեան
նախագահութեան գործադրութիւնը կըր-
նայ անոր ազդու դարման մը տալ :
Սահմանադրութեան ու բարենա-
րդմանց գործադրութեան մասին
կայսերական ֆոմիսէները մեծ պար-
տականութիւններ ունեն, բայց կ'ե-
րեւի որ Տիգրանակերտի կողման երկ-
րորդ ֆոմիսէր Մեծ. Մանաս էֆէն-
տինիւր պարտականութիւններն այս-
պէս չըմբռնեն եղբր, ինչպէս որ իւր
չարժուանքն ուշադրութեան արժա-
նի կերպիւ նկարագրուած է մեր քա-
րքերի թղթակիցը :
Բարենորոգմանց անգործադրու-
թեան դիմաւոր մէկ պատճառն այ-
ն է, որ յաւանաբար անխտիր մարդիկ
իւր կառավարելու անխտիր մարդիկ
բարձր պաշտօններու կը կոչուին :
Մեծ. Մանաս էֆէնտինի սկզբունքն
և առաջնական գործերը մեզ անձա-
նով են, բայց կը յուսամք որ լու-
սաւորութեան ու արդարութեան բա-
րեկամ է, և ցաւալի է որ այս ա-
կընկալութիւնն 'ի դերն երէն : Իրեն
ինչ ազդութեան վերաբերելը չէինք
գիտեր, բայց մեր թղթակիցը կըսէ
թէ ֆարբերդի մէջ չեղածուանելու կա-
թովի է եղեր, և եթէ յաջողքի է
գոնէ այն տեղ հասունեան և Հակա-
հասունեան խեղդելը լուծել, անշուշտ
պետական մարդ մ'է, և տարակոյս
չմնար որ Նորին վստահութիւնն իւր գը-
նացած տեղերը բարեկարգելով մեծ
յաղթանակաւ և վառքով կը դառ-
նայ 'ի Կ. Պոլսի :

Թիւն մ'է Հայկական դատին, և ազ-
նիւ կոմսին Հայոց վրայ ցոյց տուած
այս աղիւ համակրութիւնն աղքատ-
ին շնորհակալեաց արժանի է : Գը-
րեթէ տարի մ'առաջ Լորտ Շաֆ-
թիզպըրի Հայոց վիճակին վրայ ու-
շադրութիւն հրաւիրած էր, և այժմ
Լորտ ֆարնարվոն նոյն ընկերով խոս-
ւածուած որ Հայոց հանձարեղութեան
թիւնը իրատ աւելի էր արեւելեան ու-
րիշ ժողովրդոց հետ բազդատմամբ :
Այս բնական ուղիւմութիւնը միշտ ընդ-
փոյթ զարդացած է, երբ Հայն ևս
միջոց ունեցած է իւր մտաւորական
կարողութիւնները մշակելու : Լորտ
ֆարնարվոն հարցապահման դիմա-
ւոր կէսն այս էր թէ թուրքիա խոս-
տացած էր դաշնադրութեանց զօրու-
թեամբ բարենորոգումներ 'ի գործ
դնել, որը տակաւին իրացած չէն :
Այնիւ Լորտն յիշեց Մուշ և ուրիշ
կողմեր 'ի գործ դրուած հարստա-
հարութիւններն անցեալ նոյնմբեր,
դեկտեմբեր և յունիս 1878 թ. յունիս
մէջ, որոց հետար Հայոց Պատրիարքը
բողոքած էր Պէրլինի դաշնադրին ըս-
տորադրու տեղութեանց, և Լորտ
ֆարնարվոն կը պահանջէր որ Հայաս-
տանի և Փոքր-Ասիոյ վերաբերեալ
թուղթերուն հետ Պատրիարքին բա-
ղոքն ևս խորհրդարանին ներկայա-
նայ : Հայերն օրինաց առջև հաւա-
սարկութիւն կը պահանջեն, ըստ
և մանաւանդ ֆրիստոնեայ կառա-
վարները կուզեն, առանց որոյ պի-
տի շարունակին միշտ հարստահար-
ուի :

Լորտ ֆարնարվոն անպատճառ
հարկ կը տեսնէ ուրեմն ֆրիստոնեայ
կառավարչներու տակաւին պէտք է որ
ասոնք ալ արդարապէս մարդիկ լինին
և ոչ . . . էֆէնտինի նման անձինք . . .
Ասոնց հետ պէտք է նաև խառն ոտաի
կանութիւն, խառն և անաչառ դա-
տարաններ և աշխարհական օրէնք :
Շէրիի օրէնքն ուրախ և նուիրական
լինի իսլամաց աչքին առջև, ինչպէս
որ սրբազան են երկեղեցւոյ կանոնա-
կան օրէնքները ֆրիստոնեայ աչքին :
Իւր ժամանակին անուցած է : Օրէնքն
ընդհանուրին յարմարելու համար
պէտք է աշխարհական լինի, և ասոր
համար եւրոպական քաղաքակրթութեան
պէտք է գիտել ընդունայն և ըսել թէ
Շէրիի օրէնքը կամ Ֆուդհը քաղաքային
մաս մ'ունի, քանի որ հիմը կրօնա-
կան է, ինչպէս որ նոյն իսկ Ահմեդ
մը Օտլիէի Մէճէլէին յառաջաբանին
մէջ գրուած է : Սրբ. ինչպէս որ իսլա-
մը չկրնար ընդունիլ որ Աստուածա-
շունչի կամ Աւետարանի վարդապե-
տութիւնները քաղաքային օրինաց
աղբիւր լինին, և պէտք է յարել որ
այսպիսի սկզբունք մը բոլոր քաղա-
քակրթութեանց առջև մերժելի և
խտաի է, նոյնպէս ալ ֆրիստոնեայն :

ներելի է որ Շէրիի օրէնքը քաղաքա-
յին օրինոց աղբիւր լինելու անյարմար
համարի : Թուրքիոյ մեծ շարեաց մին
ալ կրօնքն ունեն բանի աղբիւր ըն-
դունելին է , մինչդեռ այսպիսի խա-
ռըն ժողովուրդ ունեցող երկրի մ'ա-
մենէն յարմարողոյնն է քաղաքային
և աշխարհական օրէնքը : Եղիպտոս
Եւրոպիոյ նման քաղաքային օրինա-
գիրը հաստատեց , ինչ արդեւր կայ
Թուրքիոյ ալ այնպէս ընելու :

Լորտ Սախապըրի երկարօրէն պա-
տասխանեց , և իւր ատենախօսու-
թեան գլխաւոր կէտն էր՝ փոքր-Ասի-
ոյ և Հայաստանի մէջ յոռի վարչու-
թեան պատասխանատուութիւնը մեր-
ժեւ Անգղիոյ նախարարութեան վը-
րայէն այս փաստով որ այն երկր-
ներն իրարմտա կամ Հնդկաստան չեն
Անգլիա Մարքիզը թեթեւացուցիչ պա-
րագաներով փաստարանեց , ըստ փաս-
տաբանական բացատրութեան մը , և
յարեց թէ Անգղիա ինչ որ կարելի էր
գիւտնադիտաբար գործեց և պիտի
գործէ կարծեմը : Անգղիոյ նախարա-
րութիւնը չկրնար գէթ բարոյական
պատասխանատուութենէ ազատիլ ըս-
նի որ կարող էր վեհաժողովին ժա-
նանաւաժելի ընել և չբաւ , որով
միակայն Սախապըրը շահեցաւ ի
զնաւ ուրիշ տարեաց : Այս առաջին
սխալանքէն ետեւ գիւտնադիտու-
թեան ջանքը չէր կրնար կատարելա-
պէս արգելանաւոր լինիլ , և կը վախ-
նամք որ այնպէս լինի տակաւին Սա-
խապը երբեք գիւտնադիտութիւնն աղ-
գուտութեամբ շարժի , երբեք Անգղիա
հաճի իւր քաղաքակրթիչ ազդեցու-
թիւնն ի գործ դնել յօգուտ մարդ-
կութեան և արդարութեան , բաւա-
կան գոհացուցիչ արդիւնք կրնայ
ձեռք բերուիլ : Անգղիա փոքր Ասիոյ
մէջ հիւպատոսներ կարգած է իրաց
վիճակէն ստղծ տեղեկութիւններ ըս-
տաբանական , և անոնցմէ չէ ու-
րեմն : Բայց ինչպէս արդէն ըսած
եմք , բուն յառաջիկան թիւնը ժողո-
վրդեան ջանքէն կախում ունի :

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Լոնտոն 5 յուլիս .
Պաշտօնային իշխանը Պրինսիպալին մեկ-
նեցաւ ի Կ. Պոլիս :

Գահիրէ 5 յուլիս .
Եգիպտական երեւոյթք կարգի դը-
նելու համար մեծ տէրութեանց պատ-
ւիրակներէ յանձնախումբ մը պիտի կազ-
մուի :

Ս. ի. աստուծ հասած հեռագիրք

Գահիրէ 5 յուլիս .
Նոր նախարարութիւնը կազմուեցաւ
հետեւեալ կերպով .

Շէրիֆ փաշա՝ ներքին և արտաքին
գործոց նախարար և խորհրդոյ նախագահ :
Մուսթաֆա Ֆահիի փաշա՝ հասա-
րակային շինութեանց :

Մահմուտ Պարսի փաշա՝ հասարակաց
կրթութեան :

Իսմայիլ Էյուպ փաշա՝ երևոյթ .
Օսման Խալիլ փաշա՝ պատերազմա-
կան գործոց :

Մուրատ փաշա՝ դատական գործոց :
Հոսմ 5 յուլիս .

Ազգացման տրոց նկատմամբ երեսփո-
խանաց Թոքուլին տուած քուէին պատ-
ճառաւ նախարարական տաղնապ ծագե-
ցաւ :

Փարիզ 5 յուլիս .
Բարձրագոյն ատենան անպարտ դա-
տեց զՊ. Բոլ Տը Բասանեաք :

Լոնտոն 5 յուլիս .
Եղիլի կայսրուհին վտանգէ գերծ է :
Յունիս Յ թուականաւ Բարեկուսոյ
հրումը անկէ և կամ հեռագիր մը կը ծա-
նուցանէ թէ Զուրուներուն Աթիփայո
Թագաւորն հաշտութիւն տաւ Զարկերէ :

Աթէնք 5 յուլիս .
Երէկ՝ Հելլեն դորաց խումբ մը հը-
րազինուց հարուածներ փոխանակեց 500
Թուրքէ և մեծ մասամբ դորականներէ
բազկացեալ հրոսակներ մը հետ , որ Հել-
լենական ոսթմանագլուխ անցնելէ յե-
տոյ՝ Լամիա գաւառին մէջ մինչև Արմէ-
նիստիս ըստած տեղն յառաջադաւ , և
հօտ մը յափշտակեց . երեք ալ հոմիւ
գերէ տարաւ :

Լոնտոն 3 յուլիս .

Օսմ. Բոնո.	12
Փոլս.	1865 45 1/2
»	1869 44 1/2
»	1871 56 1/4
»	1872 21 1/2
»	1873 43 1/2
»	Եղիպտ.
»	72 3/8
Անգլ. Բոնո.	93 1/8

Օսմ. Բոնո.	12.03
Գաղղ. Բոնո.	50/0 82.63
»	» 70 84.93
»	» 50/0 116.73

ՆԵՐՈՒՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Ահաւասիկ տէրութեան նահանգ-
ները զրկուելիք դատական տեսուչ-
ներու ջանքիւ , զոր մեր երեկուան թը-
ւով խոստացած էինք հրատարակել :

Վանայ նահանգին համար դատա-
կան տեսուչ անուանած է Հոսոփոսի
նախնական դատարանին նախագահ
Ֆէհմի պէյ :

Կարնոյ նահանգին համար՝ Կար-
նոյ նախնական դատարանին նախա-
գահ Հաֆիզ փաշա :

Տիարպէքլիի նահանգին համար՝
Օսմայի նախնական հիւպատոս վէհպի
էֆէնտի :

Սերաստիոյ նահանգին համար՝
Գասթէմուշիի նահանգին նախնական
դատարանին նախագահ Մուսթաֆա

Պուրապի նահանգին համար՝
Չմիւռնիոյ առեւտրական դատարա-
նին նախագահ Քեմալի էֆէնտի :

Չմիւռնիոյ նահանգին համար՝
երբեմն արտաքին գործոց նախարա-
րութեան պաշտօնատար և երկրա-
գործութեան ժողովին անդամ Արզը-
ման էֆէնտի :

Գոնեպի նահանգին համար՝ նոյն
նահանգին նախնական դատարանին
նախագահ Ֆիխամ պէյ :

Ատանայի նահանգին համար՝ Կ.
Պոլսոյ նախնական դատարանին նա-
խարդ անդամ Թահսին էֆէնտի :

Հալէպի նահանգին համար՝ Այն-
թապի երեւելիներէն երբեմն Կ. Պոլ-
սոյ մէջ դատաւորութեան պաշտօն
վարած Բախմ պէյ էֆէնտի :

Սուրիոյ նահանգին համար՝ Պէյ-
րութի նայիպ Բէմալ էֆէնտի :

Պաղատի նահանգին համար՝
Մուսուլի նայիպ Լամէր Պէհմէթ է-
ֆէնտի :

Մուսուլի նահանգին համար՝ Պը-
րուսայի առեւտրական դատարանին
նախագահ Նիյազի էֆէնտի :

Էնիլիւրիի նահանգին համար՝
Թէքէի նախնական կառավարիչ Ահ-
մէտ պէյ :

Գասթէմուշիի նահանգին համար՝
հաշտակալութեան ատենին նախորդ-
անդամ Ասրմ փաշա :

Տրապիզոնի նահանգին համար՝
Հօրանի նախարդ կառավարիչ Գաս-
րի էֆէնտի :

Արշիպէղադոսի կղզեաց նահան-
գին համար՝ Գոսթան փաշա :

Սէլանիքի նահանգին համար՝
Պաղատի նահանգին նախարդ մէք-
թուպի Թահսին էֆէնտի :

Մանասթըրի նահանգին համար՝
Մանասթըրի առեւտրական դատա-
րանին նախագահ Արիֆ պէյ :

Իանեայի նահանգին համար Ադ-
րիանուպօլսոյ նահանգին միւսթէ-
շար Օհանէս էֆէնտի :

Գոսթայի նահանգին համար՝
Վառնայի նախնական կառավարիչ Ալի
պէյ էֆէնտի :

Վերաքննութեան ատենից ընդ-
հանուր փաստարան չունեցող նա-
հանգաց համար ալ ընդհանուր փա-
ստարաններ անուանած են : Վանայ
նահանգին համար՝ երբեմն Ռուս-
ճուզի դատարանին նախագահ Ֆէհ-
մի էֆէնտի : Տիարպէքլիի նահան-
գին համար՝ երբեմն Անգլիանու-
պօլսոյ վճռաբեկ ատենին ընդհանուր
քարտուղար Օսման Սայիպ էֆէնտի :
Կարնոյ նահանգին համար՝ Ատանայի
առեւտրական դատարանին նախարդ
նախագահ Մուսթաֆա էֆէնտի :

Նոյնպէս Վանայ նահանգին վե-
րաքննութեան դիւանին պատժա-
կան ճիւղին նախագահ անուանեցաւ
Աբիլ էֆէնտի , որ Անատոլիոյ զըր-
կուած դատական տեսուչներուն ըրով
առժամանակեայ պաշտօն մ'ալ ունի :

Կարնոյ նախնական դատարանին
ընդհանուր փաստարանի օգնական
անուանեցաւ Գրիգոր էֆէնտի :

Ադրիանուպօլսոյ նախնական դա-
տարանին ընդհանուր փաստարանի
օգնական անուանեցաւ Արզման Ա-
բիլ էֆէնտի :

Պայաղիտի նախնական Էդատա-
րանին երկրորդ նախագահ անուա-
նեցաւ Կարնոյ նախնական դատարա-
նին Միւսթէյիպ Գալուստ էֆէնտի :

Կեսարիոյ նախնական դատարա-
նին ընդհանուր փաստարանի օգնա-
կան անուանեցաւ Նիկողոս էֆէնտի :

Սախապըրի նախնական պաշ-
տօնական ազդ մը սուտ կը հանէ
Հալապի այն հեռագրական ըւրբ թէ
Բ. Դուռը Թուռնոյն և Ափրիկեան
Տրիպօլիսը միացնելու և միակ վար-
չութեան մը ներքեւ դնելու գիտա-
ւորութիւն ունի եղեր :

Մայրաքաղաքիս Արարական Էլ
Ճէվայիպ լրագիրն Եգիպտական խըն-
դրոց վրայ ըրած հրատարակութեան-
ցը պատճառաւ՝ վեց ամիս դադար-
ման դատապարտեցաւ :

Ինչպէս որ անցեալ շարժու ծա-
նուցած էինք , երկու շարժի օրը Թու-
հանէի Նուսրէթի միկիթին մէջ պը-
ղինձ 40 փարանոցները նոր կրկնուած
5 փարանոցներու հետ փոխանակելու
սկզբնաւորութիւն եղաւ : Խուռն
բաղմութիւն լցում էր դռնակներ
բուն առջեւ :

Մաթէն լրագիրը կը ծանուցանէ
թէ Պաղատի թաղը Հրէից և Հայոց
միջև թշնամութիւն կայ Գուզկուռ-
ճուզի դէպքին պատճառաւ , Կիրա-
կի օրը Հրեայ և Հայ բռնակալաց
միջև կռիւ մը ծագելով , քանի մը հո-
գի վիրաւորուեալ են , և բաղմութիւ
նստիկանք վրայ հասնելով կռիւը
վերջացեր է :

Ռուսական Նիժնի Նովորոստ չո-
դենաւր քանի մ'օր առաջ վոսիտիւն
անցաւ՝ Միլերկրական ծով , Կարմիր
ծով և անտի խաղաղական Ովկիանոս
երթալու համար : Յիշեալ չոդենաւն
աքորման դատապարտեալ 600 Ռուս
յանցաւոր կը պարունակէր , որք ճա-
րանի հիւսիսային կողմը Սանրալին
անուն Ռուսական կղզին պիտի հան-

ւին և հոն երկրագործութեամբ ըզ-
բաղին :

Մաթէն լրագիրը կը ծանուցանէ
թէ Օրթաքէջի մէջ 25ի չափ բորոտ
կայ եղեր այժմ . անցեալ տարի 12
հատ , իսկ նախորդ տարին 7 հատ մի-
այն կան եղեր : Մաթէն իրաւամբ կը
պահանջէ որ այս վտանգաւոր հի-
ւանդները հեռացուցուին ընկերու-
թենէ :

Յունական Նէօլոգիոս լրագիրը կը
ծանուցանէ թէ Եօրիկ Տրոմքայիթիս
անուն Գիւնայի հարուստ Յոյն վաճա-
ռական մը մօտերս մեռած լինելով
կտակ մը ըրեր է , որով իւր գրեթէ
բոլոր հարստութիւնն այն է 1 միլիոն
715 հազար Փրանքի դումար մը Յոյն
ազգին այլ և այլ մարդասիրական
հիմնադրութեանց և դպրոցաց յատ-
կացուցեր է :

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ԷՍԶԱՄԸ ՌԻՄՈՒՄԻԷ	
Երէկ իրիկուս գորուեցաւ	12.35
Այս առաւօտ բացուեցաւ	12.35
Հէս օրին	12.34
Ռուսիկ երկրորդութիւն	Փո. 46.25
Թոքիպարաւ	Իր. 1460

ԸՆԹԱՅՐ ԱՐԺԵԹՂՈՅ

21 Յունիս	
Սօսիթի յիշերային բաժ. Անգլ. Իր. 4.	
» ֆիլանթրոփիան »	3.70
Կ. Պոլսոյ Պանքային »	6.45
Քրիստի յիշերային »	4.45
Փոլս. 1863 »	—
» 1865 »	71
» 1869 »	69
» 1872 »	21 1/4
» 1873 »	64
Թրամուայ Օսմ. Իր.	2 60

ԸՆԹԱՅՐ ԴՐԱՄՈՅ

22 Յունիս	
Այս օր .	109 48
Նորօգն տակ »	87 30
Խալէպի Ռուս »	90 3
Գլուրմի »	51 20
Միկիթի տարբերութիւն »	6 25
Հինգ նոց »	14 10
Մէթալիք »	45
Պրինձ »	195

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

Վաղարշապատէն յունիս 1 թուով
հետեւեալ կը գրեն Տիփսիսի Մշակ
օրագրին .

Վերջապէս Մանկունի եպիսկոպոսը
Կ. Պոլսէն վերադարձաւ Էջմիածին և
սկսեց իր դպրոց . իսկ Տէր Մաթէճեա-
եան Գրիգոր , Խաղաղէրեան Ներսէս
և Աբամիլիեան Գեորգ վարդապետները
ձեռնադրվեցան եպիսկոպոս : սոցա հետ
էին և այլ հինգ վարդապետներ , որոնք
ձեռնադրվեցան եպիսկոպոսներ : Աստուած
տար որ մեր նորապալկ հայրերը իրանց
յանձնված անօրնական և թշուառ հօտը
իրեն արթուն հովիւներ տան վտանգ-
ներէց ազատ պահելու մեծ փայթ ունեն
նային : Ձեռնադրութեան ժամանակ բազ-
մութիւնը անհամեմատ մեծ էր , և հան-
դէսը փառաւոր : Վեհափառ Կաթողի-
կոսը չէր պատարապիչ , երեւ տկարու-
թեան պատճառաւ : Վեհափառ Հայրա-
պետի օծման տարեդարձը ևս այս տարի
ամենափառաւոր կերպիւ կատարվեցաւ :
Երևանից հրաւիրված էր քաղաքական
նուագածուկների խումբը , որոնք շատ ա-
խորժ կերպիւ երգում էին և Վեհի ա-
նուան նուիրուած « Բարէ » երգը : Նախ
քան պատարաղը վեհարանի առաջև կա-
տարվեց սովորական մաղթանքը , ուր և
կարդացվեցան ճառեր , որոնց մէջը բնաւ
վերաբերութիւն չունէր օրական հանդի-
սին . մի խօսքով , իր երկարատևութեամբ
և յաճախ կրկնութիւններով կարելի է
ասել զղուանք պատճառեց շատերին , ու-
րով յայտնում էր երևելի հոգեւոր թէ :

ձեռնարանի աշակերտները հանգանակու-
թեամբ ժողովել են մի գումար և դնել
են մէկ Վերջինի թիւի մէջ :

Մի զարմացը ինձ խեղդում է , պա-
տուհի ընթերցող , ձեռնարանում սովո-
րող բոլոր աշակերտները որք և չքաւոր
երեսներն են , ո՞ր տեղից են ձեռք բե-
րում ուրեմն այն դրամը և Վերջինի
թիւի մէջ դնում ձեռնարանի համար : Ինձ կը
թուի որ այս ևս ունի իր նպատակը ,
թէպէտ ևս այս . . . բայց աշակերտնե-
րին պէտք չէ գրաւեցնել այնպիսի աւե-
լորդաբանութիւններով , որոնք փոխա-
նակ օգուտներն մեծամեծ փնտրել կը
պատճառեն . աշակերտին պէտք է սովո-
րել , ուսուցչին ևս պարտք է սովորեցը-
նել , իսկ տեսչին և Նոյնի Վեհափառու-
թեան հսկել կարելի եղածին չափ սիրով
իսկ ինչ կը վերաբերի ազգին , ազգը շատ
լաւ է ճանաչում իր պարտականութիւնը ,
նա ինչպէս մինչև այժմ հաջողաբար դէպ-
քերում օգնել է , պատրաստ է օգնելու
Սուրբ աթոռին և այժմ ևս , միայն թէ
էջմիածինը ևս պարտականութիւն հա-
մարի արժանաւոր հովիւներ և հայրեր
պատրաստելու ազգի համար :

ԹՊԶԱՅՈՒԹԻՒՆԷՄ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱՂՈՅ

Կարին , 9 յունիս 1879.

Ազնիւ Մարիս .

Կայսերական Քառասնորդ զորք բա-
րենորդմանց յանձնաժողովը կազմած
չեն բնաւ , վասն զի դէպքերը հետզհետե-
սարգիստի իրարու կը յաճողեն : Թուր-
քերը կը դժգոհին արդէն և գրով կը
յայտնեն զայս թէ առկական կառավա-
րութեան բոլոր մարդիկ « ախաղը պօզուդ »
են : Անգղիական հիւպատոսը կը յուղուի
որ Բարենորդման գործին մէջ « ի պաշ-
տօնէ » մտնէ , և միանգամայն Յանձնա-
ժողովին մէջ՝ որ 10—15 անձէ պիտի
բաղկանայ , Հայ բրթէյի ման գաւորի ,
մինչեւ ամբողջ վերջէն մէջ հազիւ
78 արու բրթէյի ման կայ : Միւս հիւպա-
տոսները՝ Գաղղիոյ և Ռուսիոյ՝ կը դիտեն
« իրերը » , իսկ Հայը կը նային և կը փա-
փաքին թէ Թուրքին հետ հաւասար թիւ
ունենան Յանձնաժողովին մէջ : Այս ա-
մենուն վրայ կը հասնի Քիւրտիւն խըն-
դիրը , այսինքն՝ դոքս իբր հպատակ ժո-
ղովուրդ ճանչուելով իրաւունքի կամ չը-
նորի տէր և արժանի լինելու են : Պաշ-
տօնական ցուցակը 60,000-ն աւելի կը
հանէ ստանակի , տուրք և զինուոր շտաբով
Աշախի Քիւրտիւնը , բայց յայտնի չէ թէ
ինչ նոր հրահանգ պիտի չայ Բ. Գոնէն
այս մասին , վասն զի այս ալ մեծ խըն-
դիր մի է որ բաւական հոգ կը պահաճա-
ռէ Քառասնորդներուն Այս միջոցն տեղւոյս
Վալին կարծես թէ Հայերուն դէմ կը
յուղուի , և ի գործ կը դնէ այլ ևս այլ
ապօրինի միջոցներ Հայկական ազգեցու-
թիւնը կոտորելու համար : Պէտքի
ընտրութեան մէջ Հայը բազմաթիւ քը-
ւեով 7 անգամ կը վատնեն , իսկ Թուր-
քերը Ծ. Վալին կ'ընեն թէ սրտնեղելով
փոխանակ ըստ օրինի արժանաւոր տե-
սակէտով Պէտքիին նախագահութիւնը
արժանաւոր Հայուն տալու , անարժան
ծերունի և ապիկար Թրքի մը կը յանձ-
նէ , որոյ վրայ Հայ անդամք ևս սրտնե-
ղելով կը հրաժարին միահամուտ :

Բայց այս միայն բաւական չէ . մինչ-
դեռ Արդարութեան ատենէն հրաման
կուղայ Վալին , որ վերջէն ինչ համար
կարգուած ընդհանուր դատական
Կարնոյ չորս սանձաւորներուն համեմատ
տեղացի արժանաւոր օգնականներ որոշ-
եա անուններն յղէ ի վաւերացումն , Վա-
լին փոխանակ քուէարկութեան սկզբուն-
քին դիմելու , որպէս զի իւրաքանչիւր
ժողովական իւր կողմին համեմատ ազա-
տօնէն գործէ , կուզէ իւրաքանչիւրին
բացէն տոմսիներ առնուլ , որոց վրայ
գրուած լինին արժանաւորաց անուննե-
րը . այս պատճառաւ շատ մը առարկու-
թեան յետոյ մեր Գեր. Սրբազան Առաջ-
նորդը և Մեծ. Համադատու Էֆէնդի Պաշ-
տօնական կը մեկնին ժողովէն : Յաջորդ
օրը թէ և քանիցս մարդ կը յղէ Վալին
սա Առաջնորդն ու Համադատու Էֆէնդին ,
բայց սրբա շեն դար , և Վալին ըստ իւ-

րում « ազատ կամաց » կ'ընտրէ այս ինչ
այն ինչ անձերը և կը հաղորդէ ի ի-
Պոլիս : Այսպէս մեր Վալին կ'ստանան
այնպիսի մէկ գործ , որ Կայսերական
Քառասնորդներուն կը վերաբերի , ինչպէս որ
նոցա հրահանգին մէջ նշանակուած կը
տեսնուի : Մինչ Բ. Գոնէն Քառասնորդ
յղէ կերպով մը անվատա՞ լլլալուն տե-
ղական վարչութեանց վրայ , միւս կող-
մանէ Բ. Գոնէն մէկ նախարարութիւնը
գործ կը յանձնէ տեղական վարչու-
թեան : Այս ալ մեր վիճակը . անըս-
տովի վիճակ :

Մինչ Կայսերական Քառասնորդ ի Կա-
րին ձեռն ի ծոց կը նստին , վերջէն ինչ
մէջ եղեռնագործութիւնները նստակապէս
կ'սկսին յերեւան դալ . դարմանալի բան ,
Բարեդի ի վերջի դիւղին մէջ Թուրքերէն
աղջիկ կ'առնուան դուր . . . և մեծ իրար-
անցման տեղի կուտայ թէ՛ հոն և թէ՛
հոս . Առաջին բան Գոնէնէն երկու
Հայ կ'ապանուին Ռուսիոյէն վերադար-
ձող դաւթական Հայ , և ապանելոց ա-
ռակները բերաններն կը դուրս . այս
դէպքը սոյն ճշգրտութեամբ Գեր. Առաջնորդ
ղեն այսօր Վալին թաղիքով իրանցուց :
Գոնէն ինքնեքը կը շատան , դատակո-
ծութիւնք տեղի կուենան , և այս ա-
մենը Հայոց վրայ առաւել : Ստուած ո-
ղորմի Հայաստանի :

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՇԻՐՔԻԹԻ—ԽԱՅՐԻԹԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ՎԻՃԱԿԸ ՔՆՆՈՂ ՅԱՆՁՆԱԹԻՒՆ

Ա. Ռ.

ՎՄԵՄ. ՃԷՎՏԷԹ ՓԱՇԱ

ՆԱԽԱՐԱՐ ԱՌԵՆՏՐԱԿԱՆ ԴՈՐԾՈՅ

(Երբեք ինքն ինքն Բէն 2356)

Երբեք նաւուց պահպանութեան և
նորոգմանց ծախքն ալ չկրցինք պակ-
սեցնել , որովհետեւ ընկերութիւնը
դրութիւն ընդունած է , փոխանակ
իւր հին շողենաւերը վաճառելով նո-
րեր զնեղու , զանոնք նորագել և նա-
ւերկութեան վիճակի մէջ պահել .
հետեւաբար այս գործին յատկացել
22,000 Օամ : Իրայի դուժարն անփո-
փոխ պահուեցու մանրամասն քըն-
նութեամբ :

Ընդհանուր ծախուց միւս գլուխ-
ներն ալ իրենց նուազ կարեւորու-
թեան պատճառաւ նուազեցնել պէտք
չեղաւ :

Այսպէս ահա ընդհանուր ծախուց
դուժարը վերջնական կերպիւ 116,630
Օամ : Իրա որոշելով , որ հազիւ կը
ներէ ընկերութեան իւր ընթացքը
չարունակել՝ առանց ապագայ պա-
տահանութեանց դէմ ինքզինքը ա-
պահովելու , հարցուցինք մեք մեզ
թէ ինչ սակագին պէտք է որոշել ,
որպէս զի ներկայ դիւղերն ինչեքնով
բայց մաքուր դրամ ստանալով իւ-
րն միակ անայլայելի դրամ , բաւա-
կան հասցիք տրտաւորէ այս ծախքե-
րը գործելու համար , ի հաշիւ ան-
յուշելով նաեւ այն այլ և այլ հասցիք-
ներն , ինչպէս են կառք փոխադ-
րող երկու շողենաւերուն , կարուս-
եաց փոխադրութեան , շողենաւուց
վարձման Պիւֆէներուն և այլոց հա-
սոյթներն , որք 4,575 Օամ : Իրայի կը
հասնին :

Ներկայ սակագինն , եթէ մէծի-
տէի վերածուի , տարին 10,282,000
ուղեւոր հաշուելով , որոց 1,500,000ը
20 փարա վճարող զինուորական ,
128,158 Օամ : Իրա կարտադրէ , որոյ
10,130 իրան առաջին կարգի տոմ-
սակոց հասցիքն է : Ուրիշ այլ և այլ
հասցիքներն ալ ի հաշիւ առնելով ,
այնպիսի սակագին մը կրնայ շինուիլ ,
որուն արդիւնքը լինի տարւոյն վերջն
ընկերութեան հասցիքն առ առա-
ւելն 16,000 Օամ : Իրա պակսեցնել ,
որ է հասցիքից և ծախուց դուժարը :

ներուն տարբերութիւնը : Սակայն
մեք վերին վոյսիորի տոմսակոց գի-
ներն զգալի կերպիւ ինչեքնելու հա-
մար այդ սահմանն անցնելու պար-
տաւորեցանք :

Բազմաթիւ ծրարքեր քննելէ յե-
տոյ՝ ներկայ տեղեկագրին հետ Զեր
վսեմութեան հաւանութեանը ներ-
կայացեալ սակագինն վրայ համաձայ-
նեցանք , որ քանի մը դեղերու տոմ-
սագինները միայնեղով , տոմսակոց
և հալանիքներուն գիւղաւորութիւն-
ները կը պարզէ , և շողենաւուց շըր-
ջագոյութիւններն եօթն շրջանակի
կը բաժնէ՝ եօթն տեսակ գին որո-
շելով , ամենէն վարն 30 , և ամենէն
բարձրն 130 փարա :

Այս նոր գիները ներկայ դիւղե-
րուն հետ բաղդատելով , հարկերն
7 դր 14 հարկերորդէն 33 դր 33 հա-
րկերորդ շահ մը կարտադրի ինչպստ
հասարակութեան :

Պարզ պարականաց տոմսագինը
20 փարա պղնձ մնացած է ըստ ա-
ռաջնոյն :

Առաջին դատու տոմսակոց գինն
ալ անփոփոխ կը մնայ , բայց մաքուր
դրամի վերածուած է :

Մեր առաջարկած այս նոր սա-
կագինն ըստ նախատեսեալ հաշուոց
106,773 Օամ : Իրա հասցիք պիտի տայ
իւրան 107 դր 14 հարկերէն հաշուով :
Ասոր վրայ աւելցնելով այլ և այլ հա-
սոյթներն , ընդհանուր հասցիքից
դուժարը կը հասնի 111,348 Օամ : Ի-
րայի , որ ծախուց դուժարէն 5,302
փարա պակաս է : Այս բացը գործելու
հոգը վարչութեան իմաստութեանը
կը թողումք , եթէ հասցիքից յա-
ռաջիմարաբ աւելնալու պատահա-
կանութիւնը չիրականայ :

Իսկիւտարի տոմսագինն վրայ
զեղչ չէինք կրնար ընել առանց աւե-
լի մեծ և անդարմանելի բաց մը պատ-
ճառելու : Մնաց որ 30 փարա դին
այնչա՞ք շախաւոր է , որ անկէջ ա-
ւելի պակսեցնեն արդարութիւն չէ :
Ընդհանուր առեւ խորհեցանք որ ի
նչպստ աղքատաց և գործաւորաց
վար դնով յիշեալ նաւամտոցը բա-
նող շողենաւը պէտք էր շարունա-
կել՝ 30 թ տեղ 20 փարա Մէծիտի
գնով :

Շիրքէթի-խայրէթի նախկին բար-
դաւած վիճակն և այժմու նեղ կա-
ցութիւնը զարմացուց մեզ , և պատ-
ճառներն ուզեցինք հասկնալ , իմա-
ցունք որ ընկերութեան առաջին սա-
կագինն երկիցս զեղչուեր է՝ խիստ
մեծ և վերջին անգամ անհասկա-
նայի կերպիւ սակէ տառն տարի ա-
ռաջ : Օրինակի համար Պէոյիւքտէ-
րէի տոմսագինն որ ի սկզբան հինգ-
դր 14 հարկէն է եղեր , 4 3/4 է և վեր-
ջին ալ 3 3/4 է ինչի է՝ իրան 106 դր
հաշուով :

Հին թղթադրամին ժամանակ սա-
կագինն հարկերն 20—25 աւելցած
էր՝ ըստ հետաւորութեանց , երբոր
իրան 140 դր էր . իսկ նոր թղթա-
դրամին օրով կայսերական կառավա-
րութեան շնորհած թիւթ և յաւելուա-
ծին ապարդիւն մնացած էր՝ թղթա-
դրամին հետեւեալէն անկանար պատ-
ճառաւ : Տակաւին այսօր ալ պլնձին
180 դր ինչեքնու պատճառաւ , ըն-
կերութեան հասցիքները բոլորովին
անուանական վիճակի հասան , Այս-
պէս ահա պլնձին , նոր թղթադրա-
մին և դարձեալ պլնձին անկանարն
ընկերութեան հասցիքներն հետզհե-
տէ մէկ երբորդ , կէս , երկու երբորդ
և այսօր ալ տակաւին երկու հինգե-
րորդ նուաղեցան :

Ընկերութեան նախկին շահաբեր
սակագինն հետ շողենաւերն ալ նոր
ինչեքնով նորոգութեանը համար այժմ
ենն հին շողենաւերուն պէս մեծա-

դուժար անհրաժեշտ ծախուց պէտք
չունենին :

Մեր շինած սակագինը , զոր Զեր
վսեմութեան հաւանութեանը ներ-
կայացնելու պատիւ ունիմք , իբրեւ
միակ սակագին՝ որով ընկերութիւնը
կարենայ քալել՝ այն աստիճան չափա-
ւոր է , որ Եւրոպոյ մէջ նմանօրին-
նակ ծառայութեանց համար պահան-
ջուած գիներէն կիսով չափ վար է :
Այս պատճառաւ կառավարիմք զայս
իբրեւ նուազագոյն սակագին ներկայ
պարագայից մէջ , և վերաքննութեան
ենթակայ՝ ըստ ինքն-բանաց ընկերու-
թեան , որուն կը սիրեմք հաւատալ
Զեր վսեմութիւնը պաշտպանութիւն
պիտի չնորհէ , երբոր հրապարակիս
առեւտրական գործերն իրենց առջի
կանոնաւոր վիճակին մէջ մտնեն :
Այդ վերաքննութիւնն , ինչպէս ը-
սինք , բացարձակապէս չարկաւոր
է , որպէս զի ընկերութիւնը կարե-
նայ վերականգնիլ իւր անկեղ պի-
ճակէն :

Սակագինն մէծիտիէ վերածելը
գործնական դժուարութիւն մը չը
ներկայեր . ընկերութիւնը պլնձին
գինը մէծիտիէն յարմարեցնելով այ-
սինքն մէծիտիէն 20 դր հաշուելով
կորչէ իւր սակագինն , ինչպէս որ
այժմ մէծիտիէն և այլ դրամոց գի-
նը պլնձին գնոյն կը յարմարեցնէ : Ար-
դէն կը լսեմք թէ ընկերութեան հա-
սոյթները մեծ մասամբ մէծիտիէ դը-
րամ են՝ պլնձին համապատասխանող
կեղծ գնով :

Մնացեալ հետեւի թւում

Ի Ա Ն

Նիզամիյէ Սարաճիտան անպարը-
նա շուրուք մուգարէրէյէ վէ մահ-
ֆուզ նուսուէյէրի վէճիչ նըֆը
պիւթիւն վէ նըֆը արկէրի եարմ
եղլը օլարադ միւլպայեա օլունաճադ
Իքի պին առեա Սրարաա վէ Գու-
տուր վէ Սէմալ սալթիւննաւան
պիւթիւն եաղլըսընն պէհէրի օթուզ
վէ եարմ եաղլըսընն պէհէրի երկը-
մի դրուշա օլարադ թալիպի էօհաթ-
սինտէ օլուպ հաղիրանն երկիրմի
պէշինճի բաղար իրթէսի կիւնիւ միւ-
նաքատտընն իճրատը յա գարաը
գաթիսի վերիլէճէ յիստէն , իթա իթ-
մէկէ թալիպ օլանլարըն Տարի Շու-
19 հաղիրան 1879

Պապը Սէրասքէրի

Նիզամիյէ Էլպիսէ անպարընաւ
միւթէրաքիմ ֆիրուսթ օլունաճադ
օլան պէր վէճի թահմին երկիրմի
պին դըյէ միւլտարը տալա վէ նէֆէ-
րաթ շուհադ զըրընթըսընն հա-
ղիրանը բուսինին երկիրմի պէշինճի
բաղար իրթէսի կիւնիւ միւլպայեա
իճրա օլունաճաղընտան , իթիւրաեա
թալիպ օլանլարըն եէվմի մէղքիւրտէ
Տարի Շուրայի ասքէրիյէ կէլմէլէրի .
19 հաղիրան 1879

Պապը Սէրասքէրի

Նիզամիյէ Էլպիսէ անպարը իւն
շուրուք մուգարէրէյէ վէ մահ-
ֆուզ նուսուէյէսի վէճիչ սէքսէն պին աը-
շունտան երկզ պին արշունա դատար
միւլպայեա օլունաճադ սիլաճ եուն-
տան մաամուլ եարմ եուն զալթանըն
պէհէր արշունա երկիրմի եէվմի վա-
րայա թալիպի էօհաթսինտէ օլուպ
հաղիրանն երկիրմի պէշինճի բաղար
իրթէսի կիւնիւ միւնաքատտը իճրա
օլունաճաղընտան , իթա իթմէյէ թա-
լիպ օլանլարըն եէվմի մէղքիւրտէ
Տարի Շուրայի ասքէրիյէ կէլմէլէրի .
19 հաղիրան 1879

Պապը Սէրասքէրի

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԱՂԱՋԱՆ

Կ. Պօլիս Ղալաթիա Բիւնաւան և
Բնիկերաց Ամերիկայի Մաղազան կը
ծախուի, աղիւն ճերմակ կտուներ,
ու սեղանի ծածկոց և այլն, սեղանի
արծաթած պատուաքաղ, դրդայ
և այլն. կազի Լամբաներ, սեղանի
ճերմակ յաճապակէ սպասք Անգ-
ղիոյ անտակէն, քարեօրաներ, ինքե
ծածկոց, քիւննէ սալան և այլն, խո-
հանոցի փերտերեայ անօթներ, կա-
րի-գործիքներ, և ուրիշ անթիւ պի-
տանի վաճառք կը ծախուին չափա-
ւոր գներով:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ԸՆԴՀ. ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՄԱՌՈՏ

Աւելցնէ Գործարար Կառն

Գրեց Հ. Գրիգոր Վրդ. Գովրդեան
Միջնորդան ուսուցիչ:

Անշուտ մեծ է մասնակի մը
յարգը, որչափ աւելի է կարեւորու-
թիւնը իսկընդհանուր աղբայր պատ-
մութեան աւելի կարեւորադոյն գի-
տութիւն կայ արդեօք, մանաւանդ
այն դպրոցայ համար որոնց ըստ կա-
րիկատարեալ կրթութիւն տալ է նը-
պատակը:

Ահա սոյնպիսի մասնակի մը կը
նուիրէ հեղինակն Հայ մանկուոյն
գեղեցիկ համալուսութեամբ ճար-
տարօրէն հիւսելով այն նշանաւոր
պատահարներն, որոնք մարդկային
աղբին արտաքին վիճակը կերպաւո-
րած են: Անոյ աւելի է յիշեալ աշ-
խատանքութեան յարգը, որ մէջն
աղբային պատմութեան ալ պարտ
ու պատշաճ մտադրութիւնն եղած
է, և կարծենք այս գրքոյիս առաջին
պարտմանը ունի մեր մեծարոյ աղբն
իւր ամբողջութեամբ փառօք ըն-
ծայեցնելու տիեզերական պատմու-
թեան համալսարհական տեսարանին
վրայ:

Համեմատութեամբ դոյն ինչ է
գինը և կը ծախուի վիճակաւ Մը-
լիկթարեանց գրադարանային և այլ
գրադարանաց քով. գին 2 ֆրանք:

ՄՏՄԱՐԶՈՒԹԻՒՆ

ԲՍՏ ԲԵԼԻՍԵԻ

(Մայրենի ոճ)

ԻՄԱՍՆ Ա.

Դիպրոպիստ էրաց և Էսթայ

Օրինակը և նիւթը բերանացի և գրա-
ւոր հրահանգայ ցէն 3 տարեկան
տղայոց համար:

Թ. Թէրզեան

Իւր տեսակին մէջ նոր բայց իսկատ
կարեւոր գործ մ'է, որով մեծարգոյ
հեղինակը մեր աղբային վարժարանաց
մէջ մեծ պիտոյքը լցուցած է: Ինչ-
պէս անունն ալ կը յայտնէ, տղայոց
միտքը խորհրդածութեան վարժե-
ցնելու նպատակաւ շինուած գիրք
մ'է, զոր մեր աղբային դաստիարա-
կաց ուղղութեան կը ներկայեմք:
Գործը ց մասն կը բաղկանայ, որք
հետզհետէ պիտի հրատարակին:

Կը գտնուի ամեն Հայ գրադարան
ու քով և Բէրա Մ. Վէյսի և Մ.
Պօտենի գրադարանները: Գին 1 ֆրանք:

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ

Կ. Ս. Իթիօնիճեան

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ

ՂԱԼԱԹԱ ՇՕՐՈ ԻՍՆ

ՇԻՐԲԵՐԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈՒԵՆԱԿԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵԻԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1879 ՅՈՒՆԻՍ 2 ՇԱՐԱԹ ՕՐԷՆ ՄԿՍԵԱԼ

ՄԻՆԵՆԻ ՅՈՒՆԻՍ 30

ԲՈՍՓՈՐԷՆ ԻՋՆՈՂ ՇՈՒԵՆԱԿԵՐԸ

Ժամ	Երբեք Երբեք	Թիւ
4 15	Ենթակաշտէն Մէջադ. Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. 23	
4 45	Բ. Ա. Գալաթէն Ենթակաշտ. Մէջ. Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. 20	
4 30	Ենթակաշտ. Մէջադ. Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Ուրբ. օրերը ժամ 12 1/2): 18	
4 20	Ենթակաշտ. Մէջադ. Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Ուրբ. օրերը ժամ 12 1/2): 21	
4 15	Ենթակաշտէն Մէջադ. Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. 32	
4 15	Ենթակաշտ. Մէջադ. Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Ուրբ. օրերը ժամ 12 1/2): 28	
4 15	Բ. Ա. Գալաթէն Մէջադ. Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Ուրբ. օրերը ժամ 12 1/2): 20	
4 30	Ենթակաշտ. Մէջադ. Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Ուրբ. օրերը ժամ 12 1/2): 21	
5 30	Ենթակաշտ. Մէջադ. Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Ուրբ. օրերը ժամ 12 1/2): 12	
6 45	Ենթակաշտէն Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Ուրբ. օրերը ժամ 12 1/2): 4	
8	Բ. Ա. Գալաթէն Ենթակաշտ. Մէջադ. Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Ուրբ. օրերը ժամ 12 1/2): 32	
4 15	Մէջադ. Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Ուրբ. օրերը ժամ 12 1/2): 23	

Աւելցնէ Գործարար Կառն

4 15	Արնայ. Գալ. Օրթ. Պէյլը. (Սթան Գնով): 25
4 30	Արնայ. Գալ. Օրթ. Պէյլը. (Սթան Գնով): 2
4 45	Արնայ. Գալ. Օրթ. Պէյլը. (Սթան Գնով): 23
4 30	Արնայ. Գալ. Օրթ. Պէյլը. (Սթան Գնով): 25
4 15	Արնայ. Գալ. Օրթ. Պէյլը. (Սթան Գնով): 2
4 30	Արնայ. Գալ. Օրթ. Պէյլը. (Սթան Գնով): 17
8 30	Արնայ. Գալ. Օրթ. Պէյլը. (Սթան Գնով): 2
4 15	Արնայ. Գալ. Օրթ. Պէյլը. (Սթան Գնով): 12
4 45	Արնայ. Գալ. Օրթ. Պէյլը. (Սթան Գնով): 2

Աւելցնէ Գործարար Կառն

4 15	Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Սթան Գնով): 12
4 15	Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Սթան Գնով): 19
4 15	Արնայ. Գալ. Օրթ. Պէյլը. (Սթան Գնով): 4
4 15	Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Սթան Գնով): 17
4 30	Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Սթան Գնով): 34
4 15	Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Սթան Գնով): 49

4 15	Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Սթան Գնով): 12
4 15	Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Սթան Գնով): 19
4 15	Արնայ. Գալ. Օրթ. Պէյլը. (Սթան Գնով): 4
4 15	Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Սթան Գնով): 17
4 30	Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Սթան Գնով): 34
4 15	Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Սթան Գնով): 49

4 15	Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Սթան Գնով): 23
8 45	Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Սթան Գնով): 25

ԿԱՄՈՒՐԱԿԵՆ ԵՆՆՈՂ ՇՈՒԵՆԱԿԵՐԸ

Ժամ	Երբեք Երբեք	Թիւ
12 15	Գալ. Իւսկ. Պէճիկ. Գուզի. Օրթ. Պէճ. Չէնի. Սթնի. Գանտ. Լ. Լ. Բ. Հիսար, Գանի. Խմրիկն, Ենիկը. Պէճըզ, Թարապ. Պէճիկը. Ինիման:	4
12 30	Պէճիկը. Օրթ աք. Սթնալ. Բ. Հիսար, Խմրիկ. Ենիկը. Թարապ. Պէճիկը. Ենիման:	28
1 30	Պէճիկ. Օրթ աք. Սթնալու. Բ. Հիսար Պոյաճ. Ինիկը. Թարապ. Պէճիկը. Մէզարապ. Բ. Լ. Լ. Գալապ:	20
2 30	Գալ. Պէճիկ. Օրթալ. Գուր. Սթնի. Պէճիկը. Բ. Հիսար, Խմրիկ. Սթնն. Ենիկը. Թար. Պէճիկը. Մէզ. Ենիմ.	21
3 45	Պէճիկը. Օրթ աք. Սթնալու. Բ. Հիսար, Խմրիկ. Ենիկը. Թարապ. Պէճիկը. Մէզարա, Ենիմ.	12
5	Պէճիկ. Օրթ աք. Սթնալ. Պէճիկը. Բ. Հիսար, Պոյաճ. Խմրիկ. Ենիկը. Պէճըզ, Թարապ. Պէճիկը. Մէզարա. Բ. Լ. Լ. Գալապ:	32
6 15	Իւսկ. Պէճիկ. Գուզի. Օրթ աք. Պէճ. Չէնի. Սթնալ. Գանտ. Բ. Հիսար, Պոյաճ. Ենիկը. Թար. Պէճիկը:	25
8	Պէճիկը. Օրթ աք. Սթնալ. Պէճիկը. Բ. Հիսար, Խմրիկ. Ենիկը. Թարապ. Պէճիկը. Սէզարապուրնու:	23
9 15	Պէճիկը. Բ. Հիսար, Պոյաճ. Սթնն. Ենիկը. Թարապ. Պէճիկը. Մէզարա. Ենիման:	28
10	Բ. Հիսար, Խմրիկ. Սթնն. Ենիկը. Թարապ. Պէճիկը. Մէզար. Ենիման:	21
10 30	Օրթ աք. Սթնալ. Պէճիկը. Բ. Հիսար, Պոյաճ. Սթնն. Ենիկը. Թարապ. Պէճիկը. Մէզարա. Ենիմ. (Սէզարապ. Ենիկը. Պէճիկը. Գուրալ. Բ. Հիսար. Պոյաճ. Խմրիկ. Ենիկը. Թար. Պէճիկը. Մէզ. Ենիմ. (Եսիկ ուրապն))	18
10 45	Պէճիկ. Գուզի. Գուր. Պէճիկը. Բ. Հիսար Պոյաճ. Խմրիկ. Ենիկը. Թար. Պէճիկը. Մէզ. Ենիմ. (Եսիկ ուրապն)	20
11 15	Պէճիկը. Բ. Հիսար, Պոյաճ. Խմրիկ. Սթնն. Ենիկը. Թարապ. Պէճիկը. Մէճիկը. Մէզարա. Ենիմանալ:	32
	(Սթնն. Ենիկը)	

Աւելցնէ Գործարար Կառն

12	Ուղղակի Արնայ. Գալ. Օրթ. Պէյլը. (Սթան Գնով): 25
12 30	Ուղղակի Արնայ. Գալ. Օրթ. Պէյլը. (Սթան Գնով): 2
4 30	Ուղղակի Արնայ. Գալ. Օրթ. Պէյլը. (Սթան Գնով): 18
3	Ուղղակի Արնայ. Գալ. Օրթ. Պէյլը. (Սթան Գնով): 17
7 45	Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Սթան Գնով): 2
9 15	Գալ. Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Սթան Գնով): 12
10	Գալ. Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Սթան Գնով): 2
11 15	Գալ. Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Սթան Գնով): 25
11 40	Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Սթան Գնով): 2
12	Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Սթան Գնով): 23

Աւելցնէ Գործարար Կառն

4 30	Ենթ. Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Սթան Գնով): 19
3	Ենթ. Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Սթան Գնով): 23
9	Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Սթան Գնով): 19
9 45	Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Սթան Գնով): 17
10 30	Գալ. Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Սթան Գնով): 49
11 15	Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Սթան Գնով): 42
11 30	Գալ. Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Սթան Գնով): 22

ԻՍԿԻՆՏԱՐ ԲԱՆՈՂ ՇՈՒԵՆԱԿԵՐԸ

Ժամ	Ժամ	Ժամ	Ժամ
41 11 30	6 15	41 30	7
42 30	8 15	42 45	8 30
4 1	8 35	4 15	9
4 25	9 15	4 40	9 30
2	9 35	2 15	9 50
2 30	10	2 45	10 10
2 55	10 25	3 10	10 35
3 30	10 45	3 45	11
4	11 5	4 15	11 20
4 30	11 25	4 40	11 40
5 5	11 40	5 15	11 50
5 45	12	5 10	12 5 11 30

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ

Ժամ	Երբեք	Թիւ
4 15	Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Սթան Գնով): 12	
4 30	Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Սթան Գնով): 19	
4 15	Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Սթան Գնով): 4	
4 15	Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Սթան Գնով): 17	
4 30	Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Սթան Գնով): 34	
4 15	Պէյլը. Թար. Ենթը. Սթէն. Իմրի. Բ. Հիսար. Պէյլը. (Սթան Գնով): 49	